

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Факультет підготовки керівних кадрів

Кафедра прикордонної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національної академії

генерал-майор Олександр ЛУЦЬКИЙ

«25» грудня 2021 року

ПРОГРАМА
захисту кваліфікаційних випускних робіт

для атестації здобувачів II (магістерського) рівня вищої освіти

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Спеціальність: 252 Безпека державного кордону
Освітньо-професійна програма: «Безпека державного кордону»
Форма здобуття освіти: денна, заочна

Обговорено та схвалено на засіданні
міжкафедральної методичної наради
факультету підготовки керівних кадрів
Національної академії
Протокол № 5
від «02» грудня 2021 року

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Захист кваліфікаційної випускної роботи проводиться на підставі вимог Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі Національна академія), яке затверджено наказом ректора академії від 26.12.18 року № 316 та Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Національній академії, затвердженого наказом ректора академії від 23 грудня 2019 року № 421, навчальних планів та начальних програм.

Метою виконання кваліфікаційної випускної роботи є поглиблене осмислення слухачами актуальних проблемних питань (ситуацій) у сфері професійної діяльності на оперативно-тактичному рівні військового управління, опрацювання спрямованих на їх вирішення науково обґрунтованих пропозицій, рекомендацій щодо практичної реалізації (упровадження) запропонованих змін, збагачення фонду академічних текстів Національної академії.

Освітньо-професійною програмою «Безпека державного кордону» (оперативно-тактичний рівень) передбачено, що кваліфікаційна випускна робота має забезпечити:

- формування у здобувачів інтегральної та програмних компетентностей;
- можливість діагностування рівня їх сформованості за допомогою програмних результатів навчання.

Узагальнено зазначені складові освітньо-професійної програми у частині виконання кваліфікаційної випускної роботи можна представити таким чином.

Інтегральна компетентність полягає у здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі національної безпеки (сфера прикордонної діяльності), що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності, які формуються під час виконання кваліфікаційної випускної роботи, полягають у здатностях випускників:

- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

- вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- приймати обґрунтовані рішення;
- розробляти та управляти проектами;
- оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності полягають у здатностях випускників:

управляти діяльністю центрального органу виконавчої влади, його структурних підрозділів, а також територіальних органів Державної прикордонної служби України в повсякденних умовах, участі у боротьбі з організованою злочинністю та протидії незаконній міграції на державному кордоні України та в межах контрольованих прикордонних районів, участі у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, а також припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій, що порушили порядок перетинання державного кордону України;

організувати здійснення розвідувальної, контррозвідувальної, інформаційно-аналітичної та оперативно-розшукової діяльності в інтересах забезпечення захисту державного кордону України;

здійснювати компетентну комунікацію з суб'єктами забезпечення національної безпеки, виконувати координаційні функції, налагоджувати стратегічні комунікації з громадськістю з питань, які відносяться до компетенції ДПСУ;

організувати діяльність прикордонних представників України з питань, пов'язаних з підтримання режиму державного кордону України, виконання пов'язаних із цим міжнародних договорів, створення умов для мирного розв'язання прикордонних конфліктів та інцидентів на державному кордоні України.

Програмні результати навчання демонструються слухачами як вміння використовувати сучасні наукові методи для проведення та завершення наукового проекту, що об'єднує інструменти пов'язаних дисциплін, вирішуючи важливе наукове завдання, що стосується забезпечення національної безпеки, та, презентуючи свої досягнення у формі звіту з використанням посилань, додатків, документів відповідно до теми, захистити його перед Екзаменаційною комісією.

Отже, виконання та захист кваліфікаційної випускної роботи здійснюються в інтересах формування таких програмних результатів навчання:

ПР-01 Оцінювати та прогнозувати розвиток обстановки, аналізувати сценарії дій правопорушників, організованих злочинних угруповань та тактику дій з'єднань і частин еventуального противника на ділянці органу охорони державного кордону, рівень загрози;

ПР-02 Організувати оперативно-службову діяльність органу охорони державного кордону на заданий період, комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, ефективне застосування сил і засобів у різних умовах обстановки, всебічне забезпечення;

ПР-03 Застосовувати оперативно-тактичні розрахунки щодо спроможностей органу охорони державного кордону до виконання завдань за призначенням у всіх формах оперативно-службової діяльності, різних видах бою

(бойових дій, операціях), в повсякденних умовах та при ускладненні обстановки, під час припинення (локалізації) прикордонного збройного конфлікту, прикордонних операцій, спеціальних заходів та припинення провокацій на державному кордоні;

ПР-04 Аргументувати зміст та оцінювати виконання функцій управління органами охорони державного кордону (прийняття рішення, планування, організації, мотивації та контролю) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки;

ПР-05 Оцінювати ризики щодо діяльності органу охорони державного кордону, застосовувати сучасні методи обґрунтування рішень, методики оцінювання ефективності;

ПР-06 Організувати та підтримувати взаємодію між підрозділами органу охорони державного кордону, з підрозділами та частинами інших військових формувань та правоохоронних органів, у тому числі іноземними, здійснювати координацію дій угрупованнями військ (сил) під час виконання завдань захисту державного кордону, організувати і планувати роботу прикордонно-представницького апарату в інтересах охорони державного кордону;

ПР-07 Аргументувати зміст оперативно-службових та бойових документів щодо управління органом охорони державного кордону та частинами і з'єднаннями Збройних Сил України;

ПР-10 Оцінювати стан бойової та мобілізаційної готовності підпорядкованих підрозділів, військової частини, визначати заходи щодо відновлення боєздатності (спроможностей до виконання завдань);

ПР-14 Організувати заходи з охорони праці та безпеки життєдіяльності персоналу органів охорони державного кордону, охорони навколишнього середовища в різних умовах обстановки;

ПР-15 Організувати взаємодію та співробітництво з суспільством, громадськими організаціями та засобами масової інформації в інтересах безпеки державного кордону.

2. ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

На засідання підкомісії Екзаменаційної комісії представляються слухачі, які не мають академічної заборгованості, завершили та оформили кваліфікаційні випускні роботи у відповідності з визначеними вимогами та отримали допуск до її захисту встановленим порядком (у т.ч. мають всі необхідні документи: відгук керівника теми, рецензію, результати нормоконтролю тощо).

Захист кваліфікаційної випускної роботи здійснюється відкрито і гласно, відповідно до чинних нормативних документів. Особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відео фіксацію процесу захисту кваліфікаційної випускної роботи, що не містять інформацію з обмеженим доступом, дозволеними для використання в академії засобами.

За своїм характером захист кваліфікаційної випускної роботи є науковою дискусією, яка відбувається у вимогливій, принциповій і водночас доброзичливій атмосфері з дотриманням вимог наукової етики.

На початок захисту кваліфікаційної випускної роботи підкомісії Екзаменаційної комісії подаються такі документи та матеріали:

- 1) зареєстрована та оформлена встановленим порядком кваліфікаційна випускна робота;
- 2) відгук керівника кваліфікаційної випускної роботи;
- 3) довідка про результати перевірки оригінальності роботи;
- 4) результати нормоконтролю кваліфікаційної випускної роботи;
- 5) рецензія на кваліфікаційну випускну роботу;
- 6) матеріали, які характеризують наукову й практичну цінність виконаної кваліфікаційної випускної роботи (матеріали, що засвідчують опублікування, апробацію та реалізацію одержаних слухачем результатів кваліфікаційної випускної роботи);
- 7) ілюстративні матеріали по кваліфікаційній випускній роботі.

Загальні рекомендації щодо виступу слухача. На захист кваліфікаційної випускної роботи слухач готує доповідь (тривалістю 10...12 хв), ілюстративні матеріали (мультимедійну презентацію, наочно-плакатне та картографічне забезпечення), репрографії друківаних праць тощо. Вказані матеріали обов'язково узгоджуються з керівником кваліфікаційної випускної роботи.

Доповідь має відповідати всім критеріям наукового виступу, бути логічно побудованою та добре аргументованою. Чіткість, лаконічність, граматична правильність висловлювань надають переконливості доповіді. Мовлення слухача має бути виразним, тобто мати належні для адекватного сприйняття темп, гнучкість, інтонацію тощо. Враження від виступу погіршується, коли говорять квапливо, «ковтаючи» закінчення слів або занадто тихо чи голосно. Слід зважати на пози під час виступу, жести, міміку, маневри та інші зовнішні форми поведінки. Не рекомендується подавати виступ у формі читання тексту доповіді або змісту слайдів.

Під час доповіді необхідно звертати увагу членів підкомісії на найбільш важливі результати дослідження, вміло використовуючи ілюстративні матеріали.

Виступ повинен дозволити слухачеві продемонструвати свій рівень теоретичної підготовки, професійної ерудиції, здібності логічно та виразно викласти найбільш суттєві результати проведеного дослідження.

Під час доповіді за результатами виконання кваліфікаційної випускної роботи слухач повинен:

стисло обґрунтувати актуальність і перспективність теми кваліфікаційної випускної роботи;

висвітлити результати аналізу спеціальної літератури, у тому числі, новітніх праць вітчизняних та закордонних фахівців, на які спирається дослідження;

звернути увагу на мету, наукове та часткові завдання, які ставились у роботі, об'єкт і предмет дослідження, використані наукові методи;

продемонструвати рівень наукової та практичної новизни дослідження. Зокрема, для кожного результату довести його назву, порядок отримання із зазначенням конкретного(их) наукового(их) методу(ів), сутність новизни та значущість, а також підтвердити обґрунтованість та достовірність;

вказати про апробацію та практичну реалізацію здобутих результатів, звертаючи увагу на наявність підтверджуючих документів і матеріалів;

напрями подальших досліджень за темою кваліфікаційної випускної роботи.

3. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Захист кваліфікаційної випускної роботи відбувається на засіданні підкомісії Екзаменаційної комісії у такому порядку:

1. Відкриття засідання головуючим (головою підкомісії Екзаменаційної комісії або, у разі його відсутності, головою або заступником голови Екзаменаційної комісії).

2. Прибуття слухача (який представлятиме на захист результати кваліфікаційної випускної роботи) в аудиторію, його рапорт головуючому, підготовка до доповіді (у разі необхідності – за допомогою помічника).

3. Представлення слухача та його роботи секретарем підкомісії Екзаменаційної комісії (секретар оголошує назву кваліфікаційної випускної роботи, військове звання, власне ім'я та прізвище її автора, відзначає наявність та правильність оформлення необхідних матеріалів і реквізитів (рішення щодо допуску до захисту, відгуку керівника, рецензії, результатів нормоконтролю, текстів публікацій та апробацій, документів про реалізацію за темою тощо), доводить рівень успішності слухача згідно довідки про виконання слухачем навчального плану і про отримані ним оцінки).¹

4. Головуючий запитує слухача про необхідний час для здійснення доповіді та, після відповіді, надає дозвіл на здійснення доповіді.

5. Виступ слухача (10...15 хв).

6. Голова та члени підкомісії можуть задати запитання слухачу, які він може занотувати. Головуючий запитує слухача про час, потрібний для підготовки відповідей, та, за необхідністю, надає до 10 хв (при цьому слухачу можна користуватися своєю кваліфікаційною випускною роботою, тезами доповіді, презентацією, отримати коротку консультацію від керівника кваліфікаційної випускної роботи у разі його наявності).

7. Відповіді на запитання слухачем.

8. Головуючий надає слово керівнику кваліфікаційної випускної роботи. У разі його відсутності на засіданні відгук на виконану роботу оголошує секретар.

9. Секретар оголошує рецензію, акцентуючи увагу на недоліках і висновку.

10. Головуючий надає слово слухачу для відповіді на зауваження від керівника кваліфікаційної випускної роботи та рецензента.

¹ У разі обмеження часу на захист, цей етап можна винести на завчасну підготовку до роботи підкомісії Екзаменаційної комісії

11. Публічне обговорення кваліфікаційної випускної роботи, у якому мають право брати участь усі присутні на захисті.

12. Заключне слово слухача (за його бажанням).

13. Закрите засідання підкомісії Екзаменаційної комісії, на якому визначається загальна оцінка кваліфікаційної випускної роботи. Рішення про оцінку результатів захисту кваліфікаційної випускної роботи приймається на закритому засіданні підкомісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів підкомісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голова підкомісії має вирішальний голос. Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної випускної роботи визначаються за національною шкалою, шкалою ЄКТС та 100-бальною шкалою. Оцінки виставляє кожен член підкомісії, а голова підсумовує їх результати по кожному випускнику. Для об'єктивності оцінювання заповнюється форма (див. додаток), у якій визначено показники, що мають бути враховані, а саме:

- актуальність і перспективність теми кваліфікаційної випускної роботи;
- глибина аналізу спеціальної літератури, у тому числі, новітніх праць вітчизняних та закордонних фахівців;
- рівень наукової новизни, наявність публікацій та апробацій;
- рівень практичної новизни та реалізації отриманих результатів, наявність підтверджуючих документів;
- обґрунтованість та достовірність одержаних результатів і висновків;
- логіка, стиль та грамотність викладення матеріалу кваліфікаційної випускної роботи;
- дотримання академічної доброчесності;
- результати нормоконтролю кваліфікаційної випускної роботи (у т. ч. якість відпрацювання проектів текстуальних та графічних документів);
- змістовність доповіді під час захисту, якість демонстраційного матеріалу;
- правильність відповідей на запитання під час захисту;
- висновок рецензії на роботу;
- висновок відгуку керівника роботи.

Заповнені та підписані форми оцінювання передаються головою підкомісії або секретарем в деканат факультету підготовки керівних кадрів для узагальнення та аналізу результатів захисту, виявлення позитивних та негативних сторін і життя адекватних управлінських впливів.

14. Оформлення протоколу встановленої форми, який ведеться секретарем підкомісії Екзаменаційної комісії під час всієї процедури захисту кваліфікаційної випускної роботи та до якого вносяться відповідні оцінки за захист, записуються запитання від підкомісії Екзаменаційної комісії і присутніх на захисті,

зазначається одержаний освітній рівень. Протокол підписують голова і члени підкомісії, що брали участь у засіданні.

15. Занесення результатів захисту до аркушу реквізитів кваліфікаційної випускної роботи.

16. Оголошення оцінок та підведення підсумків (здійснюється того ж дня, в який відбулося засідання підкомісії, після затвердження протоколу головою Екзаменаційної комісії).

Якщо слухач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної випускної роботи, то в протоколі комісії відмічається, що він є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання комісії.

У разі, коли слухач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної випускної роботи через хворобу, сімейні обставини, службове відрадження та з інших поважних причин, документально підтверджених, голова екзаменаційної комісії після клопотання ректора академії (начальника факультету) може визначити порядок і термін проведення захисту кваліфікаційної випускної роботи на період роботи екзаменаційної комісії і в межах усього терміну її повноважень.

У випадку **форс-мажорних обставин**, що зумовлюють неможливість проведення захисту кваліфікаційної випускної роботи в аудиторіях Національної академії, неможливість прибуття слухача або Екзаменаційної комісії (у повному складі чи окремих її членів), за попереднім узгодженням захист кваліфікаційної випускної роботи може проводитися з використанням доступних технологічних можливостей відеозв'язку.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Результати захисту кваліфікаційної випускної роботи слухачем оцінюються у відповідності до вимог пункту 1.3 Положення Про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної випускної роботи визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС та 100-бальною шкалою, а саме:

За національною шкалою	За шкалою ЄКТС	За 100-бальною шкалою	Визначення (проявлені слухачем результати навчання)
Відмінно	A	100-90	Роботу виконано на високому науково-теоретичному рівні, грамотно та логічно викладено. Слухач успішно та творчо поєднує частини навчального матеріалу разом, щоб

За національною шкалою	За шкалою ЄКТС	За 100-бальною шкалою	Визначення (проявлені слухачем результати навчання)
			одержати ціле з новою системною властивістю; оцінює важливість матеріалу для вирішення стандартних, нестандартних практичних ситуацій та творчих завдань.
Добре	B	89-82	Робота виконана на високому науково-теоретичному рівні. Слухач успішно розбиває інформацію на компоненти, розуміє їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачить помилки й огріхи у логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінює значимість даних.
Добре	C	81-75	Роботу виконано на достатньому науково-теоретичному рівні із несуттєвими помилками. Слухач використовує програмний матеріал у нових ситуаціях, застосовує ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач.
Задовільно	D	74-67	У роботі є суттєві помилки і неточності. Слухач: розуміє знання програмного матеріалу; уміє пояснити факти, правила, принципи; перетворити словесний матеріал у професійні вирази і терміни; прогнозує майбутні наслідки на основі отриманих знань.
Задовільно	E	66-60	Робота виконана в цілому правильно на рівні мінімальних критеріїв, допущені грубі помилки. Слухач: відтворює факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи тощо) без необхідного їх розуміння; застосовує теоретичні знання на практиці в типових ситуаціях.
Незадовільно	FX	59-35	Допущено велику кількість грубих помилок. Слухач не може застосовувати одержані знання на практиці.
Не прийнято	F	34-1	Є вмотивований висновок про неможливість допуску слухача до захисту роботи. Під час захисту встановлено факт, що слухачем допущено грубе невиконання вимог до роботи, порушено правила обігу інформації з обмеженим доступом, недотримано академічної доброчесності тощо.

Начальник кафедри прикордонної безпеки
полковник
«16» грудня 2021 року

Олексій ГЛУЗДАНЬ

ПОГОДЖЕНО:

Начальник факультету (декан) підготовки керівних кадрів
полковник

Юрій ІВАШКОВ

«16» грудня 2021 року

Додаток

**Форма обліку результатів
оцінювання кваліфікаційної випускної роботи під час захисту**

**РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ
кваліфікаційної випускної роботи під час захисту**

Слухач навчальної групи № ____

(військове звання, ПРИЗВИЩЕ Власне ім'я)

Форма¹ і тема кваліфікаційної випускної роботи: _____

Об'єкт дослідження: _____

Предмет дослідження: _____

№ з/п	Показники оцінювання	Оцінка
1.	Ступінь дотримання академічної доброчесності, оригінальності письмової роботи згідно довідки (задовільний/незадовільний)	
2.	Актуальність і перспективність теми	
3.	Глибина аналізу спеціальної літератури, у тому числі, новітніх праць вітчизняних та закордонних фахівців	
4.	Рівень наукової новизни, наявність публікацій та апробацій	
5.	Рівень практичної новизни та реалізації здобутих результатів, наявність підтверджуючих документів	
6.	Обґрунтованість та достовірність одержаних результатів і висновків	
7.	Логіка, стиль та грамотність викладення матеріалу	
8.	Змістовність доповідей під час захисту, якість демонстраційного матеріалу	
9.	Правильність відповідей на запитання під час захисту	
10.	Висновок керівника роботи (позитивний/негативний)	
11.	Висновок нормоконтролера (позитивний/негативний)	
12.	Висновок рецензента (позитивний/негативний)	

Кваліфікаційна випускна робота захищена з оцінкою²:

за національною шкалою _____; кількість балів (1... 100) _____; оцінка за ЄКТС _____.

Голова (секретар) підкомісії Екзаменаційної комісії

(військове звання, підпис, Вл. ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Дата захисту КВР: _____.20____.

1. Форми кваліфікаційної випускної роботи: магістерська дисертація, магістерська робота, магістерська задача, магістерський проєкт.
2. При визначенні загальної оцінки необхідно враховувати оцінки за окремими показниками оцінювання, але вона не розраховується як середньарифметичне з них.